

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
❧ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ❧

Fredrika-Bremer-Förbundets

Byrå

Klarabergsgatan 48,
S t o c k h o l m C.

Lämnar råd vid yrkesval åt
kvinnlig ungdom.

HERTHA

ÅRGÅNG XVIII

JUNI 1931

HÄFTE 6

Anna Sandström.

Det är som om ett rikt och ljusst skede i den svenska flickskolans historia med Anna Sandströms bortgång har slutat. Anna Sandströms liv och gärning ompänner den tidsperiod, då vår svenska flickskola gjorde sin kanske betydelsefullaste kulturinsats i vårt samhällsliv. Vid den tid, då Anna Sandström framträdde, kände ännu icke statsmakterna ansvar för den svenska kvinnans bildning, men rikt begåvade och offervilliga kvinnor grundade då på skilda håll individuellt präglade skolor, där de svenska flickorna kunde vinna bildning. Ur dessa från början helt och hållet enskilda skolor hava sedan framvuxit de nuvarande statsunderstödda privata flickläroverken. Det är både i yttre och inre hänseende, som dessa första flickskolor gjorde en bestående kulturinsats. I yttre hänseende därigenom, att de över huvud taget öppnade bildningsmöjligheter för våra flickor, i inre genom det rika idéliv, som levde inom flera av dem. Bland de många starka personligheter, som dessa våra första flickskolor hava att framvisa, lyser

Anna Sandström med en sällsynt glans.

Anna Sandström fick sin lärarinneutbildning på Kungl. högre lärarinneseminarium, från vilket hon utexaminerades år 1874. Hon verkade först några år som lärarinna vid ett par av Stockholms privata flickskolor. Redan vid denna tid levde inom henne en klar, kritisk ande och ett brinnande pedagogiskt intresse. Det var just under dessa sina första lärarinneår, som Anna Sandström gjorde studier inom undervisningsväsendet, som mycket snart drevo henne att officiellt, om ock ännu anonymt, framlägga sin kritik och sina egna positiva åsikter. Under signaturen Uffe skrev hon sina första pedagogiska inlägg, och under denna pseudonym utkom även (år 1882) hennes märkliga stridsskrift "Realism i undervisning eller språkkunskap och bildning". Anna Sandström börjar denna skrift med följande ord: "Det är lätt att rifva ner, men svårt att bygga upp", är en gammal erfarenhetssats, hvarom man ofta erinras vid läsningen av det myckna bittra

Gamla Finska Linnemagasinet, Stockholm

Drottninggatan 38.

Hamngatan 17 (filial).

Specialaffär i linnevaror.

Obs.! Endast höga kvalitetsvaror till enastående billiga priser.

SPEC. UTSTYRLAR.

— FÖRSLAG LÄMNAS GRATIS.

klander, som i våra dagar riktas mot nästan allt bestående." Och hon fortsätter: "Kanske var det icke så få sansade och tänkande personer, som ansågo den anspråkslösa lilla afhandling, i hvilken vi för ett par år sedan uttalade några anmärkningar mot flickskolan, såsom ett exempel på det tanklösa nedrifvande, som har sin glädje i sjelfva förstörelsen. Ett sådant var dock ingalunda vår afsigt: vårt intresse för undervisningen var allt för varmt för att tillåta oss stanna vid det negativa, och vi hafva i denna uppsats sökt nedlägga några mer positiva resultat af fortsatta studier på undervisningsväsendet i allmänhet och flickskolan i synnerhet. — — — Våra tankar om beskaffenheten af en dylik reform framställa vi här med fullt medvetande om 'det svåra i att bygga upp' och om våra krafters otillräcklighet för detta värf. Vi äro icke heller nog förmättna att räkna på något allmännare medhåll, men tro dock, att de frågor som här uppkastats äro av sådan vikt, att det vore en fördel, om de åtminstone bragtes under debatt. — Och lyckas vi att åstadkomma detta, skola vi icke anse vårt arbete fruktlöst." I dessa få inledningsord ligger en ganska märklig karaktéristik av författarinnan själv. Anna Sandström kritiserade aldrig för kritikens egen skull. Hon rev aldrig ner utan att vilja bygga upp på ett bättre och skönare sätt. Hon drevs av en inre ansvarskänsla för ungdomen

och för fosterlandet. Hennes blick var vid. Om hennes kritiska studier gällde "flickskolan i synnerhet", så gällde de i sanning också "undervisningsväsendet i allmänhet". Hennes insats kom också att sträcka sina verkningar från flickskolan ut över hela vårt undervisningsväsen. I dessa inledningsord lyser också fram en säregen förening av anspråkslöshet inför egen kraft och oförskräckt mod inför en uppgift, som kallar, en slags stolt självfallenhet att taga arbetet på sig, som var så utmärkande för Anna Sandström icke bara vid detta, utan också vid många andra tillfällen i hennes liv.

Anna Sandströms arbete blev i sanning ej fruktlöst! Helt visst hade hon aldrig någonsin själv drömt om den verkan hennes stridsskrift skulle komma att få. Äldre pedagoger tala ännu om den märkliga rörelse Uffes skrift åstadkom. Den lästes högt i kollegierna och debatterades, den studerades av enskilda — intresset för inre pedagogiska spörsmål var under denna tid betydligt starkare än nu — och främst blev den föremål för diskussion i en trängre krets av livligt intresserade pedagoger, som samlades till diskussionsaftnar i hemmen. Det första av dessa pedagogiska möten, som snart gingo under namnet "Uffemöten", hölls hos rektor Sigfrid Almquist år 1883. Man försökte vid dessa tillfällen sammanföra lärare ur olika skolformer för att däri genom minska klyftan mellan de oli-

GYSINGE Herrgårdspensionat

Förstklassigt! — Härligt läge vid Dalälven!

Elektr., ljus-, med- och varma bad; massage m. m.

Post- och telegr.-adress: HERRGÅRDEN, GYSINGE. — Tel. 27. — Begär prospekt!

ka lärarkategorierna. Här möttes alla till otvunget samliv, och var och en kunde här tala ur sitt hjärtas djup. I denna krets var Anna Sandström medelpunkten. "Hon var", som en av deltagarna nyligen sade mig, "en okrönt drottning i pedagogernas krets. Andlöst lyssnade man till hennes ord. Hon hade en underbar förmåga att finna enkla, träffande uttryck för sin tanke, och hon suggerade även med själva tonfallet i sin röst. Hennes framställningskonst var stor, ja, oefterhärmlig."

Så småningom, då alltför många livligt intresserade pedagoger klappade på porten till Uffemötena, fann man rättast att vidga dessa möten till en förening, och så bildades den 19 april 1892 Stockholms pedagogiska sällskap.

Vad innehöll då Uffes lilla stridskrift, som så kunde sätta sinnena i brand? Vi, som tillhöra en generation, vilken njutit frukterna av Anna Sandströms och hennes meningsfränders reformer på undervisningens område, ha nog svårt att till fullo fatta betydelsen av dessa reformer. De sanningar, som vid Uffes framträdande voro revolutionerande, ha nu så vuxit in i vårt undervisningsväsen, att de synas oss självfallna och naturliga. I sin skrift gick Anna Sandström till strids dels mot all slentrian och formalism i undervisningen, dels mot valet av själva lärostoffet.

Anna Sandströms krav på skolan var, att den skulle hos barnen utbilda ett praktiskt sinne för verkligheten, förenat med vördnad för de intellektuella, moraliska och religiösa krafterna i världen. "Realitet bör bliva vår lösning, men ej endast den materiella verkligheten utan äfven och framför allt den andliga, sant mänskliga. Realitet är ej motsatsen till idealitet, men väl till det döda teoretiserandet."

Har skolan hittills strävat mot detta mål? frågar Anna Sandström. Nej. Den formella bildningen har skjutits i förgrunden på bekostnad av den reella. Språket — i flickskolan franskan, i gosskolan latin — ha varit skolans huvudämnen, och de ha i förhållande till sitt bildningsvärde fått en oskäligt stor plats. Ett ämne, som däremot undanskjutits och som mer än något annat kan tjäna en sant humanistisk bildning är, menar Anna Sandström, historien. I detta ämne träder verkligheten eleverna till mötes i både reell och ideell form. Historiens huvudföremål är människan. "Och manne icke af alla verkligheter i världen men människan är på en gång den konkretaste och den andligaste, den lättfattligaste och den djupaste — samt den för andra människor mest intresseväckande?" säger hon. Hon utvecklar tydligare, vad hon menar med att historien har två sidor, en ideell och en praktiskt-realistisk. Genom historien kommer barnen i kontakt

DRICK RAMLÖSA

Naturligt alkaliskt. Förnämlig Bords- och Hälsodryck.

Hovleverantörer till: H. Maj:t Konungen och H. K. H. Kronprinsen
av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

med mänsklighetens största, deras sinne blir väckt för det ädla och sköna i livet, och de lära sig förstå och få sympati för den mänskliga naturen. Hon tror "att den som en gång — och helst i ungdomen — blivit ställd ansigte mot ansigte med det ädelt mänskliga, svårligen skall sjunka så djupt, att han förnekar, att 'det finnes en själ i tingen.'" Genom historien lär sig barnen vidare att skåda ut i den värld, där de en gång skola leva sitt liv och göra sin insats som medborgare. En klar, konkret bild av forna och nuvarande tiders sociala och politiska liv och därtill kunskap i kulturhistoria, skulle bättre än något annat kunna förbereda till ett ansvarsfyllt medborgarskap.

Anna Sandström var fullt på det klara med att den historieundervisning, som då för tiden meddelades, alltför ofta icke förmådde tjäna varken historieundervisningens ideella eller praktiskt-realistiska mål. Och så kommer hon in på den metodiska sidan av undervisningen. Här risar hon hårt all formell och död kunskap. All kunskap, som blott är ord och form och som ej rymmer ett för barnen fattligt verklighetsinnehåll, är av intet bildningsvärde. Just i historieundervisningen, om den vill meddela verklig realkunskap, är det av stor betydelse att barnen ej inläras blott de tekniska termerna utan erhalla verklig kunskap bakom dem. En historielärare, som ej förmår att ge barnen klara och fasta

begrepp om olika sidor av samfundslivet, danar icke sina elever till människor, vilka vid skolans slut äro rustade att intaga sin plats i det allmänna livet. Det talade ordets betydelse i undervisningen kunde Anna Sandström ej nog framhålla. När det t. ex. gäller att för ett barn reda ut ett begrepp, kan en aldrig så klar lärobok icke giva den åskådlighet, som en muntlig framställning kan giva, avpassad efter barnets ålder och given med ett ordval och tonfall, som övertygar barnet. Och när det gäller skildringen av en personlighet eller ett historiskt händelseförlopp kan boken heller icke någonsin ersätta värdet av den muntliga framställning, som en besjälad lärare ger. Av en god historieundervisning fordrar Anna Sandström vidare, att den skall vara utförlig. Betecknande detaljer få ej utelämnas. Det är i själva verket tidsbesparing att giva några få, utförliga typskildringar, i stället för många och schematiska skildringar, kanske givna i konventionella fraser. Huvudvillkoren för att historieundervisningen skall nå sitt mål sammanfattar Anna Sandström sålunda: *muntlig framställning, åskådlighet, utförlighet.*

Vid sidan av historien nämner Anna Sandström ett annat läroämne, vilket liksom detta rymmer ett både reallt och humanistiskt bildande innehåll, nämligen geografien. Utrymmet tillåter icke här en redogörelse för

Till 5-o'clock tea
rekommenderas
SÖRMAN'S TEA
Sedan mer än 50 år tillbaka känt och
värderat av thekännare.

Sörmans
REGERINGSGATAN 4

Anna Sandströms åsikter om geografiundervisningen. Dock bör framhållas, att Anna Sandströms framträdande blev för geografiundervisningen liksom för historieundervisningen av epokgörande betydelse. Hennes bok "Natur och arbetsliv i svenska bygder" har för alla, som älska Sverige, redan blivit en klassisk bok. Och för varje lärare i Sveriges geografi är den en skatt att äga.

Länge behöll Anna Sandström sin anonymitet. Hon ansåg sig därmed bättre tjäna sin sak. Anonymiteten försatte henne i mången lustig situation. Hon har själv på följande sätt skildrat, när "Realism i undervisningen" lästes högt i hennes eget kollegium: "Sällan har väl ett hjärta bultat hårdare än den olyckliga författarinnans, när hon stickande på en strumpa — hvarvid dock hälen sattes på framsidan — i fullt kollegium åhörde uppläsandet af sitt eget opus."

Vid ett av "Uffemötena" kom Sigfrid Almquist till henne och uttalade sin förmodan, att "Realism i undervisningen" vore skriven av en "klok pappa". Den lilla skriften troddes allmänt stamma från en manlig penna — en sådan klarhet och tanke-skärpa, som den röjde!

Anna Sandström fortsatte hela livet igenom att teoretiskt kämpa för sina idéer. Tillsammans med bokförläggare Lars Hökerberg utgav hon sålunda från år 1883 den pedagogiska tidskriften Verdandi, Tidskrift för ungdomens målsmän och vänner, en

tidskrift, som hon redigerade ända till ett av de sista åren i sitt liv. Även på skolmöten, både svenska och nordiska, verkade hon för sina idéer. På dessa möten gav hennes geniala anföranden, i vilka tankens klarhet för- enades med framställningens konst, ofta den starkaste behållningen. Under-tecknad har själv ett oförgätligt minne av Anna Sandström från det privata nordiska skolmötet i Porla år 1912. Med några års mellanrum har ända sedan år 1896, då det första av dessa privata skolmöten kom till stånd på initiativ av bl. a. rektor Sigfrid Almquist och Anna Sandström, en trängre krets av pedagoger från de nordiska länderna mötts till intim samvaro och utbyte av tankar. Mötet i Porla 1912 var det första av detta slag efter unionsbrottet. Med tvekan och bävan hade de gamla vännerna mött upp för att återknyta banden. Mötet kom att bäras av en sällspord andlig lyftning. Det var nu över, och man samlades till avsked. En medlem av varje nation skulle föra de sinas talan. Anna Sandström talade från svenskarna. Hon genomgick historiskt under vilka tider de olika nordiska folken i sitt förhållande till varann varit givande och tagande. Anna Sandström i den stunden är helt visst för alla då närvarande oförglömlig. Hon var ädelt och högburet svensk, samtidigt som hon räckte handen till en ärlig skandinavism i andens värld. Det var vid ett av dessa möten, som professor Otto Anderssen från Nor-

Ni vill ta

studenten eller realen!

Studera

HERMODS

då hos

M A L M Ö

ge döpte Anna Sandström till "gratien i svensk pedagogik".

Anna Sandström nöjde sig emellertid icke med att blott teoretisera. Hösten 1883 grundade hon tillsammans med sin meningsfrände och vän Fredrique Runquist och med ekonomiskt understöd av konsulinna Maria Ekman "Anna Sandströms skola", som i närvarande stund är en av Stockholms största flickskolor. Här fick Anna Sandström tillfälle att i praktiken omsätta sina idéer och att själv i egen anda utöva lärarinnekallet. År 1900 fick skolan sin påbyggnad i Anna Sandströms seminarium. Om det för Anna Sandström kändes som en stor glädje, då hon fick i egen skola tillämpa sina pedagogiska idéer, så gav det henne kanske än större inre lycka, när hon fick samla omkring sig de unga, bildningstörstande kvinnor, som kommo till hennes seminarium för att utbilda sig till lärarinnor. Hon visste ju, att med dem skulle hennes idéer sprida sig ut över hela Sverige och komma otaliga svenska barn till nytta och glädje.

Många, många äro de "Sandströmare", som likt undertecknad av Anna Sandström under seminarieåren fått livsbestämmande intryck. Hennes kärlek för ämnet, vare sig man hörde henne skildra ett svensk landskap i en geografielektion eller under en historielektion i stolta och värdiga ord skildra någon av mänsklighetens store, var alltid gripande. Hon

levde själv i det hon skildrade. Jag ser hennes mysande leende och det glittrande skimret i ögat, då någon lustig detalj fångade henne och roade henne själv, innan hon ännu hunnit låta oss elever taga del av det roliga. Historientamina voro våra högtidsstunder. Den rädsla för att de egna kunskaperna icke skulle räcka till, varmed man i allmänhet gick hemifrån en tentamensdag, försvann inför Anna Sandström. Egna kunskaper och betyg blevo oväsentliga ting. Väsentligt blev ämnet vi sysslade med. Hennes sätt att tentera öppnade vidder över det tidevarv man genomgick och klarlade det historiska vetande man själv kunnat förskaffa sig, ja, gav ofta "livsbelysning". Man gick ifrån hennes tentamina med den där lyckokänslan, som man får, när man blivit andligen berikad. De för livsinriktningen starkaste intrycken gav dock Anna Sandström under sina pedagogiktimmor. På ett det enklaste och naturligaste sätt och utan att vi märkte, hur det gick till, ofta genom sampråk, där — till synes — Anna Sandström och vi utbytte erfarenheter, lärde hon oss att läsa i barnasjärens öppna bok och att finna vägarna in till en ung flickas känsloliv. Omärkligt för oss själva hade hon under dessa timmar givit oss och invigt oss till — ett kall.

Statsmakternas beslut — våren 1927 — att indraga Anna Sandströms högre lärarinneseminarium, drabba-

**BILLBERGS BOKHANDEL
STOCKHOLM**

Storgatan 24

Tel. 71 635. Ö. 40 67

Välsorterad bok- o. pappershandel.

Vårt främsta mål är kundernas trevnad. Det skulle glädja oss, om Ni ville besöka oss, ej blott i avsikt att göra ett inköp utan äveu om Ni gjorde det till en vana att då och då titta in för att orientera Eder bland de senaste nyheterna.

de Anna Sandström som en tung sorg. I stället för att böjas under slaget reste sig hennes starka ande till ett sista nyskapande. Tillsammans med några av seminariets lärarkrafter bildade hon år 1928 "Anna Sandströms fortbildningskurser för lärare och lärarinnor".

Det är omöjligt att tänka på Anna Sandström och hennes skola och seminarium, utan att det för ens inre syn lyser fram en bild av ungdom och vår, av glädje och sol och sång. Och

mitt i allt detta växlande och unga står Anna Sandström själv, hon, som till sin sista stund bevarade ett barns friskhet i själen och en ungdoms viljekraft att offra sig för ideella mål.

Anna Sandström! Nu är Du borta. Vi få aldrig mer möta din strålande, livgivande ande. Ditt liv var oss en rik gåva. Din död ger oss ett dyrbart arv. I liv och död är Du en ledstjärna. Välsignelse följer din gärning!

HILLEVI GÖDECKE.

Dansk Kvindesamfund 60 Aar.

Tillbakablickar på Dansk Kvindesamfunds tillblivelse och utveckling ha vi vid dess redan firade 40- och 50-årsjubileer givit. Nu, när 60-årsdagen av bildandet av Nordens första kvinnosaksorganisation infaller, ha vi av dess egen vice ordförande, landstingsman fru Marie Hjelder, lyckats få en översikt av föreningens arbete av i dag. Den manifesterar till fullo att Dansk Kvindesamfund inte slagit sig till ro i minnet av vad den uträttat och varit utan att den i sin jubileumsstund står mitt uppe i levande aktuellt arbete.

Vi bringa Dansk Kvindesamfund vår hyllning för vad det under de långa gångna åren uträttat och vår lyckönskan till dess fortgående arbete med dagens uppgifter.

R e d.

Dansk Kvindesamfund, som nu i 60 Aar holder 60 Aars Fødselsdag, er Danmarks eneste neutrale Kvinde-

sagsforening. Foreningen har i beundringsværdig Grad forstaaet at holde sig udenfor den politiske Strid og har samlet indenfor sine Rammer Kvinder af alle forskellige politiske Partier. Dette er saa meget mere paa-skønnelsesværdigt, som en Kvinde-sagsforening, der kæmper for Ret og Frihed, i sig selv maa have et radikalt Præg. Men Kvinderne har hidtil i stor Enighed samlet sig om Dansk Kvindesamfunds Banner, og de er naaet vidt.

Det er ikke Mening her at ride et Billede op af, hvor langt danske Kvinder er naaet i Ligestilling med Mændene, og jeg tør maaske ogsaa anse for givet, at den svenske Kvindeverden er vidende derom.

Der skal imidlertid dog her peges paa, at det er hævet over al Tvivl, at D. K. har sin væsentlige Andel i

STANDARD, Kem. Tvätt, Renov., Konststoppn. o. Prässateljé
Te S. 17788. BLEKINGEGATAN 36, STOCKHOLM. Tel. S. 17788

Kvalitetsutförande! Snabba leveranstider! Billiga priser! Ring för hämtning o. hemsändning
Förstklassig, efter modernaste principer arbetande präsnings- och renoveringsateljé är öppnad Blekingeg. 36. i fören. med mottagn. av kem. tvätt, färgning etc. för Kronans Kem. Tvätt- & Skönfärgeri.

det opnaaede. De allerfleste af de Love, der angaar Kvinders og Børns Forhold, er præget af D. K.'s Aand.

Vi har indsendt vore Forslag, fremsat vore Indvendinger, hævdet vore særlige Kvindesynspunkter, og i mange Tilfælde har Regering og Rigsdag taget Hensyn dertil.

Vi gør det samme stadig, vi betragter det som vor Opgave at være paa Vogt, saasnart Forslag angaaende vore Forhold er paa Trapperne eller er til Behandling i Rigsdagen.

Talrige er de Kvindedelagationer, som Udvalgene har modtaget.

Dog, selv om Love er vedtaget, som hjælper Kvinderne frem og berettiger dem til de samme Fordele, som Mændene nyder godt af, maa vi dog ikke slaa os til Ro og tro, at den hellige Grav er vel forvaret.

Vi har i flere Tilfælde haft en Administration at kæmpe med, som skylder Kvinderne til Side og som fortolker Lovene paa en, efter vor Mening, illoyale Maade.

Da maa D. K. ogsaa her være paa Vogt. I de senere Aar har navnlig Lærerinderne haft vanskelige Forhold at kæmpe med. Flere Steder har man ved Embedsledighed omdannet Lærerindeembeder til Lærerembeder, og vi har ogsaa hos os set Tendensen til at se med Modvilje paa gifte Lærerinder stikke Hovedet frem, om end i en svagere Form end hos vore nordiske Broderlande. Nej, sove maa Dansk Kvindesamfund saavist ikke. Tiden er just ikke nu til at lægge sig til Hvile paa vundne Laubær.

Vi ser det endvidere som en af vore største og vigtigste Opgaver at bringe Kvinderne politisk og social Oplysning. Skønt det nu allerede er 16 Aar siden danske Kvinder fik politisk Borgerret, mærker vi kun lidt til deres Indflydelse i det politiske Liv. De er kun i ringe Grad repræsenteret i Rigsdagen, (9 Medlemmer) og forholdsvis i endnu ringere Grad repræsenteret i de kommunale Raad. Kun faa melder sig ind i de politiske Partiorganisationer, og næsten ingen møder frem til de Generalforsamlinger, hvor Valg foretages og vigtige Beslutninger fattes. Det er derfor ikke underligt, at man kun saa lidt regner med Kvinderne i det offentlige Liv, naar de selv holder sig udenfor.

D. K. har nu begyndt et systematisk politisk Oplysningsarbejde. Begyndelsen er kun svag, og det gaar langsomt, men saa bliver Væksten forhaabentlig ogsaa saa meget des sikrere, saa Resultaterne udadtil vil kunne spores.

Vor Organisation er delt i Distrikter og efter den Plan, som vi har begyndt, skal hver Distriktsformand udpege et Udvalg, hvori alle Rigsdagens politiske Partier er repræsenterede. Dette Udvalg har nu den Opgave at finde 4 Kvinder af hvert Parti i hver Folketingskreds, og disse skal saa igen finde 4 af hvert Parti i hvert Sogn indenfor Kredsen.

Vi haaber paa denne Maade at have sat et Arbejde i Gang, der, om det bliver ledet af de rette interesserede Kvinder, maa kunne gøre sin Nytte

LIPTONS THE
är bäst

og vække Kvinderne til Erkendelse of deres politiske Borgeransvar.

Ved Møder, personlig Paavirkning, Samarbejde med de mandlige (hvis jeg maa bruge dette Udtryk) Organisationer o. s. v. mener vi at arbejde henimod vort Maal.

Til at sætte dette Arbejde i Gang har D. K. været den nødvendige Faktor, og vi maa stadig ogsaa her være paa Vogt for at puste til Ilden og holde Interessen vaagen.

D. K. har ogsaa en Opgave indadtil mod Hjemmene. Det har altid ligget indenfor vor Interessesfære at uddanne Kvinderne til dygtige Husmødre. Mange Kursus er afholdt, og vi har endvidere arbejdet for at vække Interessen for Oprettelsen af en videnskabelig Husholdningshøjskole. Vi er klare over, at de Millionbeløb, der aarlig gaar gennem Husmødrenes Hænder, kunde anvendes paa en mere sundhedsmæssig og økonomisk Maade til større Gavn for hele Samfundet.

I 60 Aars Jubilæumsaaret staar det klart for os, ja vi haaber for alle, at der for D. K. endnu i en uoverskuelig Fremtid er Opgaver, der kræver vor Energi og vor Indsats. Vi, der staar i Arbejdet, er, ved denne Lejlighed i endnu stærkere grad end ellers, opfyldt af Ønsket om, at det maa lykkes os paa rette Maade at fortsætte den Samfundsgerning, vi har paataget os.

MARIE HJELMER.
Næstformand.

Riksdagsavgöranden.

Riksdagen har inte varit villig att acceptera det föreliggande förslaget till vanartslag. I båda kamrarna blev det avslag på propositionen, men även på utskottsmajoritetens och reservanternas förslag till direktiv för en kommande utredning.

Däremot framgick av debatten att enighet med utskottsforöslaget rådde beträffande den punkt som förordar vanartig ungdoms under 21 år omhändertagande av barnavårdsnämnden med tillämpning av en utvidgad barnavårds- och ungdomslagstiftning.

Hr Lundquists i Rotebro förslag om uppmuntringsdisusör för att få kvinnor i statstjänst, som ämna gifta sig, att avgå vann icke riksdagens gillande. Första tillfälliga utskottets enhälliga avstyrkande hade också berett vägen för denna egendomliga motions avlivande.

Apelrydskolans styrelse.

Genom ett förbiseende blevo de två suppleanterna i Apelrydskolans styrelse, rektor Maria Aspman och ingenjör L. Nobel, icke upptagna på den i Herthas majhäfte införda listan över styrelser och kommittéer för förbundets institutioner och nämnder.

Utdelning från Kariholmska fonden.

Från Hedda Karlholms rekreatjonsfond, som står under förbundets förvaltning, har för innevarande år utdelats två rekreatjonsbidrag à 350:— kr. till fröken Thorborg Hagelthorn och fru Thyra Wählstrand.

SY EDRA KLÄDER SJÄLV!

Sy dem efter ULLSTEINS och VOGUE's mönster, som finnas i ett mycket stort urval vackra och moderna modeller. ULLSTEINS och VOGUE's nyutkomna modejournaler finnas hos MEETHS, som är ensamförsäljare för Sverige av de världsberömda tillknipningsmönstren.

MEETHS

I. F. U. W:s rådsmöte i U. S. A.

Det var livligt, då större delen av deltagarna i International Federation of University Women's rådsmöte i Amerika samlades till middag å jätteångaren Berengaria den 21 mars detta år, 38 personer från 27 nationer. Sex dagar tillbragte vi på sjön tillsammans, diskuterande vår förenings angelägenheter, jämförde förhållandena i våra olika land och förvånades ofta över huru med alla olikheter vi dock hade så oändligt många gemensamma beröringspunkter.

Med verklig andakt ångade vi en strålände morgon uppför Hudsonfloden, sågo New Yorks skyskrapor som gråglänsande silhuetter avteckna sig mot den blåa himlen. Mer än en av oss häpnade över hur vackra de voro.

Redan den första anblicken av de på stranden väntande skarorna vittnade om att New York är platsen, där människor av alla typer och raser samlas. Märkvärdigt var att i detta virrvarr upptäcka våra värders bekanta ansikten. Där var Miss Chandor, ordförande i de universitetsbildade kvinnornas New Yorkavdelning, alltid lika livfull och älskvärd, där var Amerikas internationella sekreterare dr Caukin, som, allestädes närvarande, med oförliknelig charm skulle länka våra öden tre veckor framåt.

Efter att ganska lindrigt ha sluppit från den annars nog så besvär-

liga tullen eskorterades vi till Barnard College vid Columbia-universitetet. Där hade I. F. U. W:s forne ordförande, Dean Gildresleeve, ordnat för en utomordentlig inkvartering. En stor besvikelse var det att hon, ännu ej återställd efter en svår sjukdom, icke kunde delta i mötet.

Redan ankomstdagens kväll började tillställningarnas rad med en ståtlig middag anordnad av universitetet och dess president dr Butler på deras fakultetsklubb. Vi hade alltså från första stund tillfälle att sammanträffa med intressanta människor, mest från universitetskretsar, och att se och imponeras av de i en europés ögon nog så luxuösa klubbarna, varmed U. S. A. överflödar och som säkert skänker dess medlemmar mycken trevnad. Här må endast nämnas University Women's Club och det för utländska studenter skapade International House.

I New York fingo vi bland annat tillfälle att iakttaga det feberaktiga livet på dess mångomtalade fondbörs, från 72 våningars höjd skåda ut över jättestaden och mycket annat av intresse, ofta särskilt avpassat efter vars och ens önskinjar.

Därefter ställdes färden till Wellesley College, där det egentliga styrelsemötet ägde rum. I detta väldiga komplex av ståtliga byggnader, spridda över ett område på 250 tunnland med bostäder för 1,500 studenter, fi-

Mensendieck-Gymnastik för damer

gratie. Kutrygg, svankrygg och hållningsfel bortarbetas.

Anmälningar mottagas pr tel. Östermalm 9821.

Rut Ivrell

Medlem av: »Bund Für Reine Mensendieck-Gymnastik». Obs.! Dipl. av Dr. B. M. Mensendieck. — Lektioner meddelas fr. 7,30 f. m. till 9 e. m.

Vägen för ernående av en harmonisk kropp, naturlig charm och

Nybrogatan 11. 6 tr.

rade vi påsken med ett intensivt arbete. Det var knappt vi fingo tid att beundra den vackra naturen vid den idylliska insjön eller ordentligt bese biblioteket med dess utsökta samlingböcker, de väl inrättade institutionerna för botanik, zoologi, astronomi. Med stolthet förevisade president Ellen Pendleton, vars gäster vi voro, sin nyuppförda administrationsbyggnad och pekade på sitt colleges motto: Non ministrari sed ministrare.

Arbetet vid ett sådant styrelsemöte upptas till stor del av inre föreningsangelägenheter och denna gång särskilt av förberedelser till den stora kongressen i Edinburg i juli 1932. Två nya länder antogos som medlemmar, nämligen Egypten, där nyligen två kvinnor avlagt universitetsexamen, samt Filippinerna.

I professor Cullis vid Londons universitet har föreningen en verkligt idealisk ordförande, som med sitt friska väsen ständigt håller intresset vid liv, som välvilligt upptar alla förslag från 33 olika nationer och nästan alltid lyckas föra dem samman till enhälliga beslut.

Stort intresse tilldrar sig alltid rapporterna från de olika arbetskommittéerna. En del av dessa samarbeta med övriga kvinnoorganisationer, exempelvis i fråga om gift kvinnas nationalitet eller kvinnornas representation i Nationernas förbund. För att verka för fredsarbetet och följa den blivande avrustningskonferensens arbetet tillsattes särskilda kommitterade. Intensivast arbetar dock

föreningen för att genom direkt personlig kontakt samt genom arbete och studier i främmande land ge medlemmarna tillfälle att lära känna och uppskatta varandra. Ett gott vittnesbörd för detta äro de talrika internationella klubbhusen, de i olika land arrangerade gruppresorna, det utbyte av professorer, övriga lärare eller tjänstemän vid bibliotek och museer, som på flera håll kommit till stånd. Varje år göres en förteckning över de märkligaste böcker, som inom skilda områden utkommit i de olika länderna.

Ömmast vårdar föreningen sin stipendiefond, som nu vuxit så att ett stipendium på 5,000 kronor årligen utdelas. Försök göras att samla till ett andra stipendium. En del land, särskilt Amerika, ha givit mera tillfälliga stipendier. Nyligen ha amerikanerna startat en kampanj för bildande av en miljondollarfond för nationella och internationella stipendier, varav man kan hoppas mycket. Detta var just en av de viktigaste frågor, som avhandlades vid den amerikanska föreningens 50-årsjubileum, firat i Boston 7—11 april, till vilket alla de internationella representanterna voro inbjudna. Där spelade också uppfostringsfrågor av alla slag en dominerande roll.

Men jubileet gav också anledning till nya festligheter, t. ex. en historisk föreställning av föreningens tillblivelse och utveckling, jättemiddagar med tusental av damer och talare från olika länder.

Oscarias

Marta - Skor

äro lämpligaste skor för sjuksköterskor och andra, som äro i behov av en mjuk och behaglig fotbeklädnad. Säljas i egna affärer landet runt.

Oscaria

— den rätta skon —

Prova och köp

Under vistelsen i Boston fingo vi också tillfälle att besöka de näraliggande universiteten Harvard och Radcliffe liksom på uppresan och nedresan till New York Yale, Brown och Pembrokeuniversiteten. Överallt mottogos vi med verklig entusiasm. Man kunde ej misstaga sig på att amerikanarna verkligen fröjdade sig åt att träffa sina systrar från andra land. På ett utmärkt sätt var det alltid ordnat för att vi skulle just träffa de personer och se de vetenskapliga och sociala institutioner som kunde för var och en vara av speciellt intresse.

Även vi äro böjda att instämma i Fredrika Bremers ord om Amerika: "Frågar man mig vad den nya världens folk har framför den gamlas, så svarar jag, med intrycket av vad jag i Amerika sett och genomlevat friskt i min själ: ett varmare hjärte-lag, ett mera energiskt, ungdoms-starkt liv."

EVA RAMSTEDT.

En Waldorfskola i Stockholm.

Waldorfskolan bygger på Rudolf Steiners pedagogiska anvisningar, vilka framför allt gå ut på att läraren—uppfostraren måste förstå barnets skilda utvecklingsperioder och genom denna förståelse bli i stånd att meddela undervisningen på sådant sätt att

barnets fysiska och psykiska krafter icke hämmas utan få en sund utveckling. Och barnet måste lämna skolan som en människa vilken med harmoniskt utvecklad kropp, själ och ande förmår intaga sin plats i det sociala livet.

Moderskolan i Stuttgart grundades 1919 av Rudolf Steiner och leddes av honom till hans död. Den har nu ett tjugotal dotter-skolor i många länder, men hitintills har ingen funnits i Sverige. Nu kommer emellertid denna höst fröken Margarete Riedel i Stockholm att börja med privat undervisning enligt Waldorfskolans metod för barn i åldern 6—7 år, med tanken att härur skall så småningom en Waldorfskola utvecklas. Enligt dennas program är det i småklasserna lärarens uppgift att sakta och utan att förstöra barnets hälsa föra det från sagolandet till livets allvar, och i de högre klasserna bör han giva barnen det de behöva för att i ordets sanna mening bli människor. Det kunskapsmått som motsvarar tidens krav skola barnen samtidigt härmed bibringas.

En stor roll i undervisningen spela rytmen och konsten, såsom varande barnens rätta element, i synnerhet under de första skolåren.

Redan i första klass undervisas barnen i två moderna språk, men endast så att man tillvaratager den hämningsförmåga, som då ännu är starkt utvecklad, men som senare försvagas. Barnen leka och sjunga på det främmande språket.

Periodundervisning tillämpas i alla ämnen utom kristendom, språk och övningsämnen.

För dem, som närmare vilja lära känna Rudolf Steiners pedagogik, anordnas i sommar en kurs i Viggbyholms internatskola.

Ett par damstrumpor kunna köpas var som helst, men vill Ni ha en bra kvalité till moderat pris, så bör Ni köpa dem i Twilfit, Nybrogatan 11, Stockholm.

Ellen S. Wester.

När Ellen Wester i mars 1930 helt plötsligt gick bort, omnämndes dödsfallet i tidningspressen endast med några få rader, där den avlidnas verksamhet som översättare mera flyktigt berördes. De som stodo henne nära eller visste mer om hennes utveckling och hennes imponerande arbetsprestation, kände det som om knapphändigheten i omnämmandet på något sätt borde utfyllas, och den avlidnas syster, Signe Wester, uppmanade mig därför förra hösten att på grundval av min mångåriga bekantskap med Ellen skriva något om hennes personlighet och livsgärning, vilket jag i samråd med systemen lovade försöka göra. Sedan dess har emellertid även Signe Wester avlidit och jag måste därför infria mitt löfte utan den värdefulla medverkan jag hade påräknat.

Det var på hösten 1881, som jag först lärde känna Ellen Wester. Hennes far, doktor Mauritz Wester, som förut haft sin verksamhet i Rejmyra, hade detta år utnämnts till stadsläkare i Mariefred och slottsläkare vid Gripsholm. Hon var vid den tiden en blek och färglös åttaåring, förströdd och en smula frånvarande. Det märktes att hon levde liksom i en värld för sig, och den världen var diktens, fantasiens. Var stund, som skola och läxor lämnade fri, använde hon till att kluttra på papperslappar, och räckte inte dagen till, fortsatte

hon på kvällen till stort men för nattskjortsärmarna, som kommo i alltför nära beröring med bläckpennan. Jag minns hennes glädje när min far, som intresserade sig för det egendomliga barnet, en gång skänkte henne en stor inbunden kassabok och därmed avhjälpte hennes ständiga förlägenhet om skrivpapper. Till gengäld lät hon ibland de sina låna boken och föreläsa ett och annat ur den för vår familj. Det var en rätt häpnadsväckande lektyr. Den formella talangen tycktes medfödd hos henne, men därjämte måste man förvåna sig över ämnesvalet. Åtta-tioåringen svängde sitt gissel över den högre societeten, alldeles särskilt över snobbiga unga militärer och uttalade sig ironiskt över samhällsförhållandena i allmänhet. Bristen på egen livserfarenhet ersattes genom flitig och tämligen planlös läsning — hon var en väldig bokslukerska.

Nere i Rejmyra hade Ellen tillsammans med syskonen läst för guvernant. Efter flyttningen till Mariefred gick hon, om jag minns rätt, ett par år i privatskolan där, ända tills den 17- eller 18-åriga systemen Signe ansågs mogen att fortsätta undervisningen. Det gick naturligtvis som det kunde med respekten. Signe var kanske alltför grundlig, och Ellen tog allting lekande lätt. Längre fram kom hon i Zanderska helpensionen, där hon genom alla sina upptåg blev

MATTOR

rengöras och sommarförvaras med bästa resultat hos

Freys Express A.-B.

Tel. Namnanrop.

mera populär bland kamraterna än bland lärarinnorna. Ett år gick hon också i skola i Uppsala, men efter vad jag vill minnas var hon inte länge nog i någondera skolan för att få avgångsbetyg. Men hur det nu var, hade hon ändå, tack vare sin begåvning och sitt goda minne, hunnit inhämta en hel del kunskaper.

Efter slutad skolgång kom hon hem, 16 eller 17 år gammal. Föräldrarna voro sedan 1889 bosatta i Vaxholm, där fadern blivit regementsläkare vid Kustartilleriet. Hon kände sig helt visst som fågel i bur i småstaden och började snart längta efter något att fylla ut tiden med. En förfrågan hos fadern, om han ville låta henne läsa på studenten, fick ett bleklagt nej till svar — hon hade just inte tagit vara på de tillfällen till utbildning som förut bjudits henne. I stället slog hon sig på studiet av nya språk. Hon tog italienskan först och spanskan därefter, inte lektionsvägen utan genom självstudier. Om hon började dessa studier med tanke på att bli översättarinna, vet jag ej, men i varje fall fick hon säkert snart nog klart för sig att hennes anlag pekade åt det hållet. Hon var aderton år, när hon utgav sin första översättning, Rotazzis "Portugal". Året därpå utkom en svensk tolkning av De Amicis "Gymnastik och kärlek". Så kommer en fransk översättning — den enda i sitt slag — och så åter en italiensk. Tjugu år gammal är hon redan inne på polskan och översätter böcker av Kraszewski och Eliza Orzeszko. Av den sistnämndas romaner tolkar hon

åren 1893—1906 ej mindre än elva. Snart kommer turen till Henryk Sienkiewicz — inalles tio romaner. Först 1898, då hon redan har flera polska översättningar bakom sig, företar hon en resa till Polen, varifrån hon skickar hem livfulla och intressanta resebrev till Dagens Nyheter.

1905 är hon tillräckligt hemma i ryskan för att översätta en så krävande författare som D. S. Meresjkowski, av vars arbeten hon tolkar tretton volymer. Tio år förut hade hon varit några månader i Ryssland för att förkovra sig i språket.

Utom Meresjkowskis finns ett flertal andra ryska arbeten översatta av Ellen Wester eller E. Weer, som hon till undvikande av förväxling med en sin namne alltid skriver sig. Utan att vilja trötta med en uppräknings vill jag blott nämna översättningar från Leo Tolstoj, Maxim Gorki och N. Ljeskow. Bland polska arbeten, översatta av henne, erinras om Nobelpristagaren W. S. Reymonts "Bönderna" och Kasimir Chledowskis kulturhistoriska skildringar.

Ellen Wester stannade emellertid inte vid de språk, som här nämnts. Tjeckiskan hade länge intresserat henne, och några av hennes senaste översättningar äro gjorda från detta språk. Men för henne som för varje allvarlig kunskapssökare på det litterära området ägde de klassiska språken en särskild lockelse. Hon fördjupade sig alltmer i deras studium, och 1910 var hon färdig med en tolkning av Erasmus av Rotterdams "Förtroliga samtal" (från latinet) och året där-

Alltid kvalitetsvaror i Frukcentralens butiker:

Drottningg. 41, Drottningg. 11, Regeringsg. 11, Biblioteksg. 11, Kungsg. 57, Vasag. 3, Vasag. 8, Vasag. 25—27, Vasag. 38, V. Slussg. 8, **Centralbangårdens stora vänthall.**

Stockholm.

på Marcus Aurelius' "Självbeträktelser" (från grekiskan). 1914 följer Platons "Gästabudet" och 1916 Petronius' "Trimalkios middag". Under 1920-talet sysslar hon åter huvudsakligen med översättningar från slaviska språk.

E. Weers översättningar omfattar, utom smärre saker i tidningar och tidskrifter, mellan 80 och 90 volymer. En i sanning aktningsbjudande prestation! Och dock är härvidlag inte kvantiteten utan kvaliteten det mest anmärkningsvärda. Översättningsarbetet var för henne ett kall, något av ett medskapande. I en tidningsuppsats "Om översättning" talar hon om hur en översättare, när han får "den fröjden att omhändertaga ett också i stilistiskt hänseende tacksamt material" kan förnimma inom sig "som ett eko av det ursprungliga skapandets glädje". Man vill gärna tänka sig att denna rena fröjd ofta lyste över hennes utomordentligt ansträngande arbetsdag. Den som läst hennes översättning av Reymonts "Bönderna" påminner sig kanske skildringen av en fattig drängs ensamma död på stallets halm. Utan tvivel har författaren här åstadkommit ett verkligt konstverk, men lika visst är att översättaren vid återgivandet av dessa sidor varit medskapande i mycket hög grad. En sådan prestation är sin egen belöning. Men yttre erkännande har heller inte uteblivit. Så har Vetenskapsakademien tilldelat E. Weer Letterstedtska priset för utmärkt översättningsarbete,

och våra främsta kritiker ha givit henne de amplaste lovord.

Det ligger nära till hands att fråga om en språkets mästare som E. Weer inte själv skrivit något. En urklippsbok i hennes gömmor upplyser om att hon verkligen skrev inte så litet fast under olika pseudonymer. Mycket av detta är ju av mera tillfälligt och lokalt intresse, inlägg i dagens frågor, bilder ur hemstadens liv o. s. v. Några av prosastyckena ha dock bestående värde. Så vittna t. ex. företalen till flera av hennes översättningar lika mycket om hennes utomordentliga språksinne som om hennes mångsidiga och djupa bildning. Men mest intressera dock dikterna: några originalsaker under pseudonymen *Ellen Favonius* och framför allt tolkningar av slavisk poesi. Många av de senare ha ett högt litterärt värde.

Ett särskilt intresse äger ock ett efterlämnat manuskript med titeln *Ackeboken*. Det rådde ett vackert vänskapsförhållande mellan henne och den i Vaxholm bösatte konstnären Acke, och hon har i dessa anteckningar, förda åren 1908—1910, givit en levande och starkt personlig bild av den originelle mannen.

Ellen Wester var en sluten natur, ytterligt rädd om sitt innersta väsen. Här skall inte heller göras något försök att gå in på detta. Men så mycket bör ändå sägas att hon var en anspråkslös, självständig, sällsynt ärlig natur, som under en något sträv yta gömde en fin och vek själ. Därför

Den omtänksamma husmodern vänder sig alltid till Lunda Tvättnrättning
 Garanteras ett förstklassigt arbete. — Kläderna försäkrade under tvättningen.
 — — — — — Telefon Drottningholm 20 och 190 — — — — —

var hon också mycket uppskattad av dem som närmare kände henne.

I februari 1930 träffades Ellen Wester helt plötsligt av den sjukdom, som bröt hennes krafter och efter några veckor ändade hennes liv. För dem som kände eller anade vad arbetet betytt för henne, kändes det gott att veta att hon blev besparad ett långsamt avtagande av arbetsförmågan och nästan mitt uppe i sin verksamhet lugnt och stilla fick gå bort, innan några hotande aftonskuggor ännu fallit över hennes väg.

FANNY EKENSTIERNA.

Nya förbundsmedlemmar

Hälsingborg: fru Signe Brorström, fröken Ester Åkerman.

Jönköping: fru Annie Bergström, fröken Ingrid Eurén, fru Linnéa Palmgren, fru Elin Wallinder,

Kristianstad: fru Elsie Bertilsson, fröken Brita Engberg, fröken Stina Engberg, grevinnan Ebba de la Gardie, fru Aslög Lindberg, fru Torborg Lundius, fröken Anna-Lisa Persson, fru Linnéa Siwen, fröken Gerda Stern.

Linköping: fröken Elsa Dyrssen, Rimforsa.

Lund: fru Amanda Andersén, fröken Ester Andersson, fru Amalia Borglin, fru Elisabeth Kock, fröken Birgitta Platou, grevinnan Ebba Wachtmeister.

Mariestad: fru Klara Bergstrand, Skövde.

Norrköping: fröken Elsa Regnell, fru Anna Ydrén.

Stockholm: fru Agnes Magnusson.

Varberg: fröken Gerda Bergstedt, fröken Maria Eurenus.

Växjö: fröken Gertrud Åstrand.

Lotten Dahlgrens nya bok.

Bilder från en värmländsk småstad är under rubriken på Lotten Dahlgrens nyutgivna memoarbok. Memoarerna är Marie Charlotte Nordenfeldts, och de har behandlats med den förfarna och skickliga hand vi nu sedan länge känner som Lotten Dahlgrens. Också den goda och glada humor, som förlänat hennes tidigare böcker dess särskilda charm, spelar här kring personer och förhållanden, med vänlig sympati främst kring den flitiga dagboksskriverskan själv, Marie Charlotte.

”De stora andarna ge sig väl mer sällan tid att skriva ihållande dagrapporter”, säger utgivarinnan i sitt förord, där hon omtalar att Marie Charlottes utgör sexton volymer, somliga till omfånget som de tjockaste postillor. Den sextonåriga unga flickan, som lade sig till med att i en journal nedskryva vad hon upplevde, dagens händelser inom familjen och i den lilla staden där hon bodde, var heller inte på något sätt en märkvärdig person, och Marie Charlottes långa liv, under vilket hon troget fullföljde dagboksskrivandet — tills hon fyllde åttio år, dock levde hon ännu tio till — bringade henne inga underbara öden. Men hon blev familjens och stadens krönikör,

Lotten Dahlgren: Marie Charlottes dagbok. Bilder från en värmländsk småstad. Wahlström & Widstrands förlag.

ÄLFKARLEÖ HUSMODERSKOLA. 23:dje arbetsåret. Ny kurs börjar 10:de augusti och omfattar 9 $\frac{1}{2}$ mån. undervisning i matlagning, bakning, linne- och klädsömnad, vävning och trädgårdsskötsel. Engångsavgift kr. 100. Inackordering 50 kr. pr mån. Statsstipendier! Prosp. och vidare upplysningar genom Föreståndarinnan, Husmoderskolan, ÄLFKARLEÖ. Tel. 44 B, Älfkarleö.

under sextiofyra års tid, och att därav kan bli både kulturhistoria från "det fordomtima Kristinehamn" (ty detta var staden som bildade miljön för hennes liv) och roande personhistoria är i och för sig naturligt — och blir det alldeles speciellt därför att det är Lotten Dahlgren som tagit hand om de gamla papperen.

Det är år 1816 som Marie Charlottes dagbok börjar, hon var årsbarn med 1800-talet. Man kommer således mer än hundra år tillbaka i tiden, och man får med Maria Charlotte uppleva en hel del märkvärdiga saker efterhand som tiden går. Det idylliska småstadslivet i Kristinehamn beröres då och då av epokgörande händelser. En dag 1823 uppenbarar sig den första ångbåten i stadens farvatten! Redan andra dagen efter ångbåtskommunikationernas upprättande är familjen Nordenfeldt färdig att proba märkvärdigheten. "Kusin Carl Ewert bjöd oss att göra en ångbåtsfärd", heter det i anteckningen för den 24 augusti där det också omtalas att båten hade "tre ganska vackra och väl möblerade rum". Men Marie Charlottes moder, den ståtliga friherrinnan Nordenfeldt, född Posse av Säby, berättar att "förunderligt kändes det" och "just som jag skulle varit full. Det sårlade som i en kvarn." Ett trettiotal år senare får Marie Charlotte vara med om avprovning av den nyinrättade telegrafstationen i Kristinehamn och uttalar sin beundrande förundran över

att telegrafisten där kunde språka med telegrafisten ända borta i Karlstad. På 1840-talet etablerar sig en herre i staden som tar av folk med daguerrotyp: "högst märkvärdigt att se huru på några minuter ett porträtt blev färdigt utan att en människohand ritade ett enda streck." Och 1856 diskuteras även i Kristinehamn frågan om kvinnors myndighet!

Dessa historiska händelser är emellertid få och försvinnande i de många vardagarnas genom åren. Kalaser, slädpartier med bal, socitetspektakel vid "brunnen" om somrarna, den årliga Fastingsmarknaden med hela dess vimmel och brokiga liv, konstmakaruppvisningar och — först och sist — charmanta assembléer för den med bruksförnämiteder och grosshandelsmatadorer från Stockholm och Göteborg förstärkta Kristinehamns-societeteten.

Sällskapligheten går dock inte alltid av utan sina offer. Man är på supé med dans hos en fru Knistedt, 150 personer, kommer dit kl. 6 "om afton" och skiljs åt kl. 1/2 5 "om morgon"! Alla de 150 har suttit till bords på en gång, dukat i sex rum; det har gått "så ordentligt till att alla blevo väl serverade", men — åtta dar efter tillställningen är fru Knistedt död. "Hon hade visst blivit förkyld och uttröttad av sitt stora kalas."

Marie Charlotte har sin i dagboken helt kort och torrt skymtande ungdomsroman, som aldrig får sin lyckliga avslutning men som utgivarin-

Ni Vill Bo
CENTRALT OCH BEKVÄMT?

Bo då på

Sthlms Kristliga Ynglingaförenings
HOTELL

Bryggaregatan 10. -:- Tel. N. 304 70.

Nyrestaurerat. *Hiss.* *Badrum.*

E L E V E R

erhålla god undervisning i tillskärning, uppsättning och provning ävensom mönsterkonstruktion.

Ellen Lundberg

Birger Jarlsgatan 39, 4 tr. Tel. 15 50.

nan helt visst med fog menar ha utgjort hindret för att Marie Charlotte skulle kunna bestämma sig för någon av sina i och för sig verkligt acceptabla friare. Sentimentalt känslöspjunk torde dock varit henne främmande, därav kommer intet till synes i den bild dagboksbladen ger av henne. Hon lär väl helt enkelt varit en trofast människa.

Bilden av "en helt liten kvinna, varm, vaken, god och glad, förtjusande i ungdomen, vörnadsvärd när åldern fårat hennes drag", säger sig utgivarinnan ha funnit träda fram från de gamla anteckningarnas blad. Som sådan står också Marie Char-

lotte Nordenfeldt fram i urvalet som Lotten Dahlgren nu publicerat och i dennas egen kompletterande teckning. Man har stort nöje av att göra hennes bekantskap, så väl som av att genom dessa två par förmedlande händer föras in i den lilla glada värld — ty så må den väl nämnas trots att livets ofrånkomliga påfrestningar och omskiftelse av ljus och skuggor även hörde den till — där Marie Charlotte rörde sig i den stora kretsen av släkt och vänner, med den idylliska lilla värmlandsstaden som bakgrund.

ELLEN KLEMAN.

Småskollärarytbildningen och dess förstatligande.

Den svenska folkskolan organiserades på grundval av lankastermetoden; endast om de äldre lärjungarna undervisade de yngre, kunde det vara tänkbart att, såsom 1842 års stadga förutsatte, tillgodose folkundervisningen med endast en skola i varje socken. Något decennium efter folkskolans tillkomst konstaterades med en förvåning, som vi icke dela, att undervisningen gav otillfredsställande resultat. Varför, frågade man sig. Torsten Rudenschöld gav bl. a. det svaret: Barnen behöva omedelbar undervisning av läraren.

Denna sanning kunde icke i längden bestridas. Men omedelbar undervisning stod det givetvis icke i en enda lärares förmåga att meddela socknens alla barn. Vad var att göra? Inrätta nya skolor? Sådant kunde icke ske, åtminstone icke i den utsträckning, som behövdes. Då tillgrip man en skickesediger åtgärd: överbefolkningen i folkskolan minskades därigenom, att de för undervisningen mest hindersamma barnen, nämligen de minsta, uteslötos från folkskolan. Folkskolestadgans 8:e paragraf hade givit skolråden makt

K. E. Sundströms Snickeri- o. Renoveringsverkstad

utför *renovering av antika möbler*, förstör ej den älderdomliga prägeln. *Kompletteringar och nya arbeten* utföras på beställning. *Laveringar och inläggningsarbeten. Ompolering, bo- ning och lackering, antikbehandling. På begäran: skisser, ritningar och kostnadsförslag.*

Moderata priser och omsorgsfullt arbete.

Tel. 720 32.

Sibyllegatan 9, Stockholm.

Tel. 720 32.

att bestämma, vid vilken ålder barnen skulle åläggas skolplikt, likväl med den inskränkningen att skolgången ej fick uppskjutas längre än till slutet av det nionde året. Sju- och åttaåringarna kunde man alltså avvisa, vilket också mycket riktigt skedde. De erhöilo beskedet: kom igen, då ni lärt er läsa. För dessa uppstod så småningom en preparandkurs till folkskolan, som kallats småskolan.

Att småskolan icke var någon avdelning av folkskolan framgår tydligt därav, att inga bestämmelser, som gällde folkskolan, tillämpades på småskolan: de personer, som husfäderna lejde till den förberedande undervisningen, hade icke såsom folkskollärarna en i lag bestämd lön och stadgade anställningsvillkor; när folkskoleinspektionen år 1861 tillkom, ingick det icke i folkskolinspektörernas skyldigheter att övervaka småskolan; för folkskollärarnas utbildning inrättade staten 1842 seminarier, men för dem, som skulle undervisa de minsta barnen, ordnades ingen utbildning.

Det första "småskoleseminariet" i vårt land torde ha varit den sexveckorskurs, som dåvarande skolprästen C. Fr. Pettersson på eget initiativ anordnade i Stora Tuna aug.—sept. 1864. Landstingen, som 1863 för första gången sammanträdde och sökte sig arbetsuppgifter, upptog från början folkbildningsproblemet; småskollärarytbildningen var så

uppenbart försummad, att den påkallade länsrepresentationens omedelbara ingripande. Anslag lämnades sålunda t. ex. av Kopparbergs läns landsting till icke mindre än sex sommarens 1865 parallellt verkamma "seminarier" inom länet.

Ur dessa och liknande kurser framväxte i slutet av 1870-talet landets äldsta landstingsseminarier. Folkskollärare voro instruktörer vid dessa sommarseminarier, folkskollärare utsågos även sedermera till föreståndare för de permanenta seminarier, som landstingen inrättade, under det att folkskoleseminarierna redan från början utrustades med akademiskt bildade lärare. — Småskoleinstitutionen är säregen för Sverige (och Finland) och existerar uteslutande på grund av historiska och ekonomiska betingelser. För den skarpa dualismen mellan "småskolan" och "den egentliga folkskolan" har aldrig presterats någon psykologisk eller pedagogisk motivering, grundad på vetenskapens och erfarenhetens vittnesbörd. I barnets utveckling sker normalt ingen revolution vid tiden för övergången från andra till tredje skolåret.

På 1870-talet gjordes en lovvärd ansats till enhetlighet i barndomslärarytbildningen, i det att vid vissa folkskoleseminarier upprättades särskilda avdelningar för utbildning av småskollärarytor. Det lärer de gamla hederliga folkskoleseminarierna till smälek, att de saknade den för-

Fritzes Enkroneböcker

bästa sällskap under resan och semestern!

I alla boklädor.

måga till anpassning, som då tarvades för att bringa utbildningen av grundskolans lärare helt under statens hägn. Då folkskoleseminarieorganisationen nu är för stort tilltagen, vore det ganska underligt, om icke den möjligheten undersöktes, i vad mån småskollärarytbildningen nu kan tillgodogöra sig de outnyttjade resurser, varöver folkskoleseminarierna förfoga. Dessa äro påkostade institutioner, som böra utnyttjas till hela sin kapacitet. Då årets riksdag beslutat, att staten skall övertaga småskollärarytbildningen, är detta beslut en konsekvens — flera kunna tänkas — av det faktum, att "småskolan" 1919 upphöjdes till rang, heder och värdighet av att vara ett stadium av den svenska folkskolan; dess lärarytbildning har ju alltid påvilat staten.

Från småskollärarytbildningen har de senare åren utgått en energisk aktion för att i sammanhang med förstatligandet få utbildningstiden förlängd till tre år. Riksdagen har emellertid beslutat, att småskoleseminarierna fortfarande som hittills skola vara tvååriga. Någon vecklagan över detta beslut, sedan det nu en gång föreligger, vilja vi vid småskoleseminarierna icke ägna oss åt. En mer fruktbar uppgift föreligger: att inom de två årens ram söka uppnå en förbättrad småskollärarytbildning.

Ty att förbättring behövs förnekas icke av någon, som rätt taxerat småskolans uppgift. Till nästa riksdagskallen utredning föreliggande beträffande debiterande statssmåskoleseminariernas antal, förläggning o. d. Vederbörandes tacksammaste uppgift blir emellertid att påvisa möjligheter till rationalisering av utbildningen. Och sådana möjligheter finnas. — Då elevklasserna enligt riksdagens karga beslut skola svälla ut till antalet 28, är detta icke enbart att beklaga, ty stora klasser framtvinga moderna studieförformer av typen "enskilt arbete" till fromma för elevernas självständighet.

En omedelbar vinst av riksdagsbeslutet är inskränkningen i årets elevintagning. Restriktionerna äro behöfliga. De tjänstlösa och de osäkert anställda småskollärarytbildningsansvariga är skrämmande stort.

Principen att staten skall svara för all lärarytbildning är höjd över all diskussion. Vid Faluns småskoleseminarium ha vi emellertid haft anledning tänka: hellre landstingets skötebarn än statens styvbarn. Vad principalskiftet kommer att betyda för småskollärarytbildningens utveckling återstår att se. Mycket beror av den utformning, nästa riksdag lagfäster.

VENDELA WESTER WÄHLSTRÖM.

Ví páminna om

att HERTHA ej utkommer under juli och augusti.

D A M E R Atelier "Paris Wien Berlin"

Låt sy Edra

kläder hos

Regeringsgatan 88, Stockholm

Doktor Montessoris uppfostringskonst.

Den 29 sistlidne januari inledde dr Montessori i Rom den XVI:e internationella kursen i uppfostringskonst, samlade kring sig en uppmärksam och ivrig åhörarskara från alla världsdelar, inalles 22 länder: Italien, Irland, Sverige, England, Danmark, Holland, Schweiz, Österrike, Tyskland, Lithauen, Ungern, Ryssland, Lettland, Polen, Rumänien, Portugal, Indien, Argentina, Peru, Chile, Australien och Nya Zeeland. De tyska, ungerska, rumänska, portugisiska och chilenska medlemmarna hade sänts på uppdrag av resp. regeringar samt de holländska av staden Amsterdam.

För oss svenskar är värdet av denna undervisning ej obekant, emedan den redan utövas i några, dock alltför få, skolor av de bland pedagogerna, vilka icke blott ansett sig ha skäl att rikta kritik emot tidigare undervisningsmetoder utan även varit förvissade om fördelarna hos de av dem prövade och införda Montessoriprinciperna. Mycken okunnighet och missuppfattning om dessa råda ännu; det är att hoppas att de i någon mån skola skingras av följande utdrag ur hennes föreläsningar. I Italien har Montessorisystemet, sedan det erhållit stöd av staten och dess införande påbjudits, nått höjdpunkten i utbredning.

Dr Montessori framhåller i sina första föredrag hurusom hennes me-

ning alls inte är att enbart öka antalet redan existerande och alltför talrika uppfostringssystem samt försök att modernisera undervisningen medelst revolutionerande metoder, ej heller att blott hålla en kurs i barnpsykologi, utan i första hand att för sina elever klargöra den betydande skillnad som existerar mellan den vuxne och barnet, såväl fysiskt som psykiskt, liksom de fel, vilka vi på grund av okunnighet om nämnda skillnad pläga begå.

Som utgångspunkt tar hon biologien till hjälp för att bevisa att under den period, då varelsen befinner sig i utvecklingsstadiet, den oftast företer egenskaper helt motsatta dem, vilka senare förefinnas hos den vuxne individen. Vi böra alltså betrakta och jämföra varelsernas olika egenskaper under dessa bägge, skilda perioder. Insekternas liv utvisar i hög grad hurusom de färdigbildades arbete består i den hjälp de bringa dem, som befinna sig i utvecklingsstadiet, vilken hjälp består i att skrupulöst noga förbereda omgivningen för de små som skola utveckla sig. Ett annat kännetecken är att medan den vuxne i sitt arbete söker andra färdiga varelsers medverkan, detta aldrig förekommer hos den infantila varelsen. Denna har som klart mål att av sig självt och ensam utveckla sig till en vuxen individ. Hela barnets mission är inneslutet i barnet självt — liksom frö-

Skogens Ättika

välsmakande bords- och inläggningsättika

Tillverkare:

Skogens

Kol Aktiebolag

Bollnäs

et innehåller det blivande trädet — och det är av detta skapande infantila stadium som den vuxne får sin existens och sin fullbordan. Hela uppfostringskonsten består således i att giva den unge den omgivning och den hjälp som hans utveckling kräver för att utan hinder kunna i allt lyda naturens lag, d. v. s. den inre disciplin som den infantila varelsen lydigt respekterar och som vi kalla instinkt. Det gäller att förstå vilken underbar mission barnet har i att fullborda sitt eget uppbyggnadsarbete, för att där-efter försvinna.

Den vuxne har i regel varken förstått barnet eller ungdomen, ej heller behandlat den enligt de behov dess personlighet kräver, och långt ifrån att hjälpa t. o. m. oftast lagt hinder i vägen för dess naturliga utveckling och uttryck av vitalitet.

Detta förhållande kunna vi förbättra medelst utökande av våra kunskaper, fortsätter dr Montessori som går påtagligt hårt åt oss och riktar en anklagelse mot den vuxnes högmod, egoism, rädsla att mista den lilla värdighet eller auktoritet han med möda iklätt sig samt mot det alltför stora nit och den iver varmed även den bästa med yttre tvång söker skapa fram en personlighet av barnet — då det är detta barn, som denna stora uppgift ensamt tillkommer.

Första steget blir alltså för oss att söka förstå och erkänna defel och brister dr Montessori allt efterhand framlägger för sina åhörare under de på-

följande föreläsningarna, i vilka hennes geniala begåvning och läraretalang framträda, såväl i sättet varpå hon avpassar ämnet för meditation som genom djupet och klarheten av de påståenden och exempel som hon baserar på nutidens högt utvecklade vetenskapliga biologiska studier och upptäckter samt på den erfarenhet ett helt livs träget arbete och egen observation av utvecklingsstadiet givit henne.

Då barnet, säger dr Montessori vidare, under den allra första tiden bygger ut sin självständighet med hjälp av rörelser vilka föregås av psykiska fenomen, är det vår uppgift att låta det bygga i fred, att beundra dessa ansträngningar samt söka förstå det föregående inre, ansträngande arbete, som framkallar dessa rörelser, med hela kroppen till hjälp för att nå det för utvecklingen nödvändiga. Låt oss därför inte ingripa i tid och otid och liksom skjuta undan barnet självt, skyllande på hygien, vilket oftast endast är ett egoistiskt svepskäl för att ej bli störda av besvärigheter.

Vi böra inse att det psykiska liv, som existerar redan hos den nyfödde, inte behöver stort mer än en förstående och kärleksfullt förberedd omgivning samt den respekt som varje skapad varelse bör ingiva oss och ej den onödiga och störande hjälp som en härsklysten, ständigt brådiskande vuxen vill påtvinga genom att med sitt hastiga och mekaniska tempo ingripa, i stället för att avvakta barnets

Homeopatiska Självläkaren

av Klara Fransén. Första svenska originalarbete byggt på egna erfarenheter. Förord av läkare. Erhålles å S. F. s V. H. byrå, Sibylleg. 36, Stockholm. Pris Kr. 6. Ny uppl. 9—10 tusendet.

Koppning

för värk och svullnad i benen
kylda händer och fötter, ischias

Leg. spec. *Clary Dahlström*

Dalagatan 25, Stockholm.

Tel. 841 04, Kl. 10—2.

långsamma, vittomfattande och enhetliga utveckling.

Vi få ej gent emot barnet vara den mäktiga varelsen som ständigt träder störande emellan, avbrytande uppbyggnadsarbetet, hejdande personlighetens växt och dödande självverksamheten — allt medan vi själva förbruka vår styrka —, men väl utgöra den diskreta hjälp som förstärker att i tid träda tillbaka, stödja och uppmuntra men aldrig leda med våld, sådana alltså som vår intelligens och vårt hjärta böra ingiva oss att vara.

Rom i mars 1931.

YVONNE GYLDÉN.

Affärs- och Yrkeskvinnors klubb.

Den 6 maj 1931 bildades i Stockholm "Affärs- och Yrkeskvinnors Klubb", en svensk avdelning av the International Federation of Business and Professional Women. Den nybildade klubbens ändamål är enligt § 1 i dess stadgar:

att sammanföra kvinnor från skilda verksamhetsområden, egna företagare och anställda, utövare av fria yrken, stats- och kommunalanställda, till vänskapligt praktiskt samarbete för egna och gemensamma intressen;

att genom sin internationella avslutning förmedla personlig kontakt med kvinnor inom motsvarande verksamhetsområden i andra länder;

att genom upplysningsverksamhet, diskussioner m. m. väcka intresse för och giva inblick i aktuella frågor

samt nationellt och internationellt samarbete;

att genom anordnande av och deltagande i utställningar i in- och utlandet stödja kvinnlig yrkesskicklighet och företagsamhet;

att arbeta för ökade möjligheter till yrkesutbildning och specialstudier för förvärvsarbetande kvinnor; samt

att i övrigt verka för en sund solidaritetskänsla kvinnor emellan.

Den svenska klubben bildar en länk i den kedja av organisationer, som vuxit fram ur en i Förenta Staterna år 1919 bildad sammanslutning mellan affärs- och yrkeskvinnor. Denna, the National Federation of Business and Professional Women, vilken satt som sitt mål att verka för samarbete och kamratskap mellan kvinnor i handel och yrken och att främja deras intressen och personliga utveckling, började sin verksamhet, "fattig på alla andra tillgångar än den inneboende kraften hos nitiska och målmedvetna kvinnor, som fått sin träning i yrkes- och affärsverksamhet". Efter ungefär ett decennium hade den vuxit ut till en omfattande organisation med 1,200 underavdelningar och 60,000 medlemmar enbart i Amerika.

Under åren 1928, 1929 och 1930 utsändes delegationer från denna sammanslutning till Europa på s. k. Good Will's Tours för att inleda förbindelser med den gamla världens affärs- och yrkeskvinnor, och klubbar kommo till stånd i ett flertal europeiska länder. Strävan till ett närmare samarbete mellan dessa nationella avdelningar ledde slutligen till bildande av en internationell organisation vid en konferens, som under sommaren 1930 hölls i Genève, dit delegater sammankommit från sexton länder, däribland från Indien och Kina.

Värmelednings-
A.-B.

CALOR

Arbetarg. 32, Stockholm. Tel. Växel
N. 31825. Telegr.-adr. Värmebolaget.

tillverka apparater för och leverera värmeledningar, alla brukliga system. Ångköks- och Maskintvättsanläggningar. Desinfektions- o. Steriliseringsanläggning.

Målet för den sålunda nundera världsomfattande organisationens verksamhet sammanfattas i tre programpunkter:

1. att främja vänskapliga förbindelser mellan affärs- och yrkeskvinnor i alla länder,
2. att åstadkomma ett samarbete dem emellan i gemensamma intressen, och
3. att verka för en hög standard i samhällelig verksamhet såväl i hemlandet som i andra länder.

Inom ramen för detta program syftar organisationen till att för kvinnor över hela världen öppna nya möjligheter och genom praktiska anordningar vara dem till nytta i olika avseenden, på samma gång den för en nödställd värld vill visa möjligheten av förståelse, samarbete och vänskap mellan olika nationaliteter.

Ett praktiskt samarbete mellan medlemmarna etableras genom utbyte av prestationer och tjänster, genom utväxling av talare och föredragshållare, genom beredande av tillfällen till utbildning och specialstudier, genom inrättande av nationella och internationella upplysningscentraler samt genom studium av teknik och metoder inom yrkes- och affärslivet såväl som på hemarbetets område.

Medan sammanslutningen kvantitativt utvidgats och praktiskt taget omspannar stora delar av den civiliserade världen med ett nätverk av organisationer, har dess verksamhet kvalitativt nått en kraftig utveckling särskilt i Amerika. I Amerikas Förenade Stater utgives sålunda en publi-

kation, "The Independent Woman", som behandlar frågor av särskilt intresse för affärs- och yrkeskvinnor. Stora summor anslås till stipendier och understöd för beredande av utbildning åt blivande affärskvinnor. Genom en storartad upplysningsverksamhet riktas medlemmarnas uppmärksamhet på frågor av betydelse för deras verksamhet, såsom skatte- och näringslagstiftningsfrågor, och initiativ tages till behövlige reformer på olika områden.

Verksamheten har under de senaste åren blivit starkt differentierad och länkats in på arbetsfält med större vidder än de speciella yrkes- och kärntressenas. Inom ständiga, på olika frågor specialiserade kommittéer, som sortera under de nationella organisationerna, utföres ett imponerande arbete inom de mest skilda områdena.

Särskilt anmärkningsvärd är inriktningen mot sociala, statliga och internationella problem. Den yngsta av de talrika stående kommittéer, som sortera under Förenade Staternas nationella sammanslutning, the International Relations Committee, inriktar sig sålunda på praktiskt fredsarbete och följer världspolitikens viktigaste aktuella frågor.

Ordförande i den svenska klubbavdelningen är försäkringsinspektören friherrinnan Märta Armfelt och i kommittén för det internationella arbetet advokaten fru Märta Björnbom.

Stockholm den 4 juni 1931.

MÄRTA BJÖRNBOM.

DÖVAS VÄL^s

Syateljé och lappcentral mottager beställningar och lagningar av all slags sömnad. Östermalmsg. 33, n. b. Tel. 161 93. Öppet vardagar 9-7, lördagar 9-2.

GER ARBETE ÅT DÖVA KVINNOR.
Moderata priser. Vålgjort arbete.

Rudolph Björklund & C:o.,

Tapeter Malm Morgsg. 8
Stockholm

F.-B.-F.-kretsarna.

Meddelande från krets-nämnden angående föredrag.

Krets-nämnden har anmodat Herthas redaktion att till kretsstyrelserna förmedla upplysningen att cirkulär med förslag till föredragsturnéer och föredrag kommer att utsändas under förra hälften av september månad.

Halmstadskretsen samlades fredagen den 24 april å Hotell Svea. Ordföranden, fröken Anna Ljungberg, lämnade en livlig och intressant redogörelse för årsmötet i Malmö och Lund och för därvid behandlade frågor. Därefter följde en livlig diskussion om "Våra bostäder". Kvällen avslöts med supé och samkväm, varvid fru Margareta Nyström ackompanjerad av fröken Lalla Hjelmström, glädde medlemmarna med sin vackra sång.

Halmstadskretsen samlades ånyo den 29 maj i den nybyggda restaurangen Tylöhus ute vid Tylösand. Fil. dr Laura Petri berättade några reseminnen från en nyligen avslutad resa till Syrien, Palestina och Egypten. Hon uppehöll sig särskilt vid sina intryck av mohammedanismen och mohammedanerna, deras religion, deras sätt att behandla kvinnor och barn, fångarnas ställning och en del andra sociala frågor. Det synnerligen intressanta och tankeväckande, delvis humoristiska föredraget avtackades med varma applåder.

Karlstadskretsen höll den 27 april årsmöte i Stadskällarens klubbvåning. Till styrelse omvaldes: fru Gerda Hellberg, ordf., fru Nancy Enwall-Gardell, vice ordf., fru Elsa Lovén, sekr., fröken Edit Ahrenlöf, lektor Karin Ringenson (ordinarie); fru Inez Lundholm, fru Lisa Olde-Holmberg, kassaförv. (suppleanter). Till revisorer omvaldes fru Gerda Olsson och fru Elisabeth Ahlberg med fru Ruth Liljus och fröken Thyra Freding som suppleanter.

Efter själva årsmötesförhandlingarna gav fru Elsa Lovén, som i egenskap av kretsens ombud nyligen deltagit i F.-B.-F:s årsmöte i Lund och Malmö, en mycket både överskådlig och underhållande, väl avfattad och framförd skildring av mötet, vilken av kretsens livligt senterades.

Aftonen avslutades med supé och samkväm, varvid fru Vivi Berg till eget ackompanjemang sjöng några "Fridas visor".

Kristianstadskretsen hade den 8 maj tillsammans med stadens Husmodersförening anordnat ett offentligt föredrag i Industrihotellet av fil. lic. Herman Siegväld över ämnet "Ungdomen inför yrkesvalet, ekonomiska och psykologiska synpunkter". Husmodersföreningens ordf., fröken Alma Hansson, hälsade de närvarande välkomna och överlämnade ordet till aftnens föredragshållare; de närvarandes tack för det intressanta föredraget tolkades av kretsens ordf., fru Elisabeth Sjövall.

Mariestadskretsen hade den 11 maj tillsammans med fyra andra kvinno-föreningar anordnat offentligt möte å Folk-skolans högtidssal. Härvid höll föreståndarinnan vid Mariestads Högre Flickskola fröken Sigrid Svensson ett synnerligen intressant och klarläggande föredrag om "Våra flickors utbildningsmöjligheter inom den nuvarande skolorganisationens ram". Därefter upptogs frågan om stads-sjuksköterska i Mariestad. Inledningsanförandet hölls av stadsläkaren dr. G. Andrén, och det stora behovet av en sådan sköterska påvisades i diskussionen särskilt av fru Marianne Ekman, lasarettsläkaren dr. Brattström och 1:e provinsialläkaren dr. Wranne. På förslag av fru Nanna Nordal antogs en till stadsfullmäktige ställd resolution med anhållan att ett redan förra hösten fattat beslut om anställande av en stadssjuksköterska snarast möjligt måtte verkställas.

Den 19 maj hade medlemmar i kretsen beretts tillfälle att besöka Tidning för Ska-

C. J. Pahlmans Bokbinderi

Inneh.: C. D. CARLSSON

Specialité: *Handbundna band för offentliga och privata bibliotek! Humana priser!*

Sergelgatan 4 — Stockholm

Telefon 96 84.

Etablerat 1842

Sthlms Dentallaboratorium & Tandtekniska Institut

— E. Strandberg. —

Birgerjarlsgatan 127. Tel. V. 620 60

Fullständig utbildning i tandteknik.

Specialkurser — Aftonkurser.

raborgs läns tryckeri, varvid redaktör Björck förevisade såväl sättmaskiner som en ny modern tidningspress och en äldre sådan.

Norrköpingskretsen hade onsdagen den 20 maj ett talrikt besökt vårsamkväm å Strömsholmen. Sedan ordf., fru Fanny Björckman, hälsat de närvarande välkomna vidtog ett musikprogram, varvid Lilla damkören, anförd av fru Elvira Hartzell, utförde ett antal med stort bifall mottagna vårsånger och fru Gertrud Rasmusen, ackompanjerad av fröken Margit Zander, vackert och känsligt föredrog roman-ser av skilda tonsättare. Därefter lämnades av fru Tua Gärdstam och fru Elsa Alkman en redogörelse för förbundets årsmöte i Lund—Malmö den 8 och 9 april, varvid fru Gärdstam tagit på sin lott första dagens förhandlingar, fru Alkman den andra. Ordf. redogjorde härpå för hem-systerverksamheten i Norrköping, vilken igångsattes den 7 april på kretsens initiativ. Samkvämet avslutades med gemensam tesupé.

Varbergskretsen anordnade den 20 maj en utflykt i buss till den strax norr

om staden belägna badorten Kärra. Kaffe intogs i pensionat Solbacken. Man vandrade sedan omkring i den lilla byn och på stranden och besåg till sist Varbergs dispensär-förenings nybyggda trevliga sommarhem för barn.

Ystadskretsen hade den 7 maj under fru Hertha Perssons ledning sammanträde i Hotell Continentals festsal, varvid fru Clary Schultz gav en intressant redogörelse för förbundets årsmöte. Därefter höll fil. lic. Herman Siegvall, Lund, föredrag över ämnet "Typiska skiljaktigheter mellan man och kvinna i själsligt avseende", en föreläsare och ett ämne, som närmare två timmars tid förmådde hålla auditoriet i andlös spänning. Föredraget beledsagades av skioptikonbilder. Sedan bifallsåskan tystnat, avtackades tal. ytterligare av kretsens ordförande. Efteråt vidtog samkväm.

Östersundskretsen hade den 29 april ett möte i läroverkets aula, varvid fru Ester Lutteman, Lund, höll föredrag i ämnet "Människogemenskapens konst". Den framstående föredragshållarinnan behandlade det djuptänkta spörsmålet på ett sakligt och fängslande sätt.

En verklig njutningsdryck får Ni av

**Kobbs
Zaryana Té**

*Erhålles överallt i originalpackningar
å 75 öre, Kr. 1.25, 1.75, 3.50, 6.75*

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET. Redaktör: *Ellen Kleman*.

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å *närmaste postanstalt* eller i *bokhandel*. Pris för postuppl.: 1/1 år kr. 6: 50; 1/2 år kr. 3: 50; 1/4 år kr. 1: 90. Lösnummer 65 öre. *Redaktion och exp.: 48 Klarabergsgat., Stockholm*. Redaktionstid: *tisdagar och fredagar kl. 1—3*. Tel. Norr 48 50, 27 62. Expeditionen: *kl. 11—4 varje söckendag*. Tel. Norr 48 50, 27 62.

FÖLJ MED ER TID —
HANDLA HOS

HYVÉNS

Odenplan, Stockholm.

Fredrika-Bremer- Förbundets

skola för

kvinnlig yrkesutbildning

med anslag av stat och kommun.

Höstterminen börjar den 1 sept.

Fredrika= Bremer=Förbundets

lanthushållningsseminarium
å Rimforsa i Östergötland.

Ny kurs börjar den 1 okt.
varje år.

Ansökan insändes före den
15 juni under adress:

LANTHUSHÅLLNINGSSEMI-
NARIET, RIMFORSA.

Damfriseringen

Hantverkaregatan 80, 1 tr.

*1: a kl. Modern Damklippning och Ondule-
ring. Permanentondulering: Helt huud 20
kr. Stora vackra vågor med maskin som tagit
1: a pris i Paris och Amerika. — Utföres
av expert med Diplom från London.*

Telefon Kh. 311 21

*Lägre kursen, 2-årig verkstadsskola,
avsedd huvudsakligen för kvinnlig
ungdom med högre allmänbildning,
meddelar grundläggande yrkesutbild-
ning i klädsömnad.*

*Högre kursen, 1-årig, avser att ut-
bilda kvinnliga arbetsledare och yr-
keslärarinnor för beklädnadsyrket.*

*Fortbildningskurs i sömnad, 3 mån.,
för utexaminerade handarbetslärarin-
nor.*

*Extra elever mottagas i mån av ut-
rymme.*

Prospekt sändas. Adress Norr-
landsgatan 20, Stockholm. Tel. N.
123 99. Ansökningar insändas före
15 juni.

Innehåll.

- Anna Sandström. Av *Hillevi Gödecke*.
Dansk Kvindesamfund 60 Aar. Av *Marie Hjelmer*.
I. F. U. W:s rådsmöte i U. S. A. Av *Eva Ramstedt*.
Ellen S. Wester. Av *Fanny Ekenstierna*.
Lotten Dahlgrens nya bok. Av *Ellen Kleman*.
Småskollärarytbildningen och dess förstatligande, Av *Vendela Wester-Wählström*.
Dr Montessoris uppfostringskonst. Av *Yvonne Gylden*.
Affärs- och Yrkeskvinnors klubb. Av *Märta Björnbom*.
F.-B.-F.-kretsarna.

Nu föreligger den ivrigt efterfrågade

Karl-Anders sommarresa

av *L. Gottfrid Sjöholm*

N:o 3 i serien De små läseböckerna för bredvidläsning under de första skolåren, utgivna av Styrelsen för Sveriges småskolläraryrkesförening. Redaktionskommitté: *Sigrid Bredberg, Karola Pålsson och L. Gottfrid Sjöholm*.

Med talrika illustrationer av *Gust. Magnusson*. Häft. kr. 1: 10, inb. kr. 1: 45.

Om den förut utkomna

Karl-Anders vinterresa

som nu utgivits i andra tryckn., skriver *Folkskollärarnas Tidning* bl. a., att den »mycket väl lämpar sig även för läsning på högre stadier och är värdefull 'bredvidläsning' vid behandlingen av Lappland. — Stil och språk bekräfta författarens anseende som skarpsinnig och träffsäker barnpsykolog.» (*Artur Stehr*).

Med illustrationer av *Gust. Magnusson*. Häft. kr. 1: —, inb. kr. 1: 30.

Svenska Bokförlaget